

Мовна політика:

анотований бібліографічний список

2021. – Вип. 10. – 15 с.

(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

1. Авер'янова Н. М. Неоколоніальний характер мовних конфліктів в Україні [Електронний ресурс] / Н. М. Авер'янова, Т. С. Воропаєва // Молодий вчений. – 2021. – № 4. — Електронні дані. *Проаналізовано важливі проблеми мовних конфліктів в Україні. Показано, що мовні конфлікти найбільш гостро протікають у країнах з багатоетнічним складом населення. Мовні конфлікти бувають міжнаціональними, міжетнічними та внутрішньоетнічними. Мовна рівноправність зазвичай відображена в конституції країни, однак на практиці реалізація цієї ідеї проходить з ускладненнями. Наслідками мовних конфліктів можуть стати збройні конфлікти між ворогуючими національними або етнічними групами, посилення сепаратистських настроїв у державі тощо.* Текст: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-4-92-33>

2. Автором Радіодиктанту національної єдності-2021 стане Юрій Андрухович [Електронний ресурс] // Читомо : [веб-сайт]. – 2021. – 12 жовт. — Електрон. дані. *Вказано, що в 2021 році Радіодиктант національної єдності прочитає письменник Юрій Андрухович, який також стане його автором. Про це повідомили організатори радіодиктанту. За словами члена правління Національної суспільної телерадіокомпанії України Дмитра Хоркіна, саме Юрія Андруховича радіослухачі радили обрати автором та читцем радіодиктанту, тему якого оголосять найближчим часом. Науковою консультанткою проекту вдруге стала професорка кафедри української мови Києво-Могилянської академії і провідна наукова*

співробітниця Інституту української мови НАН України Лариса Масенко. На початку листопада Українське радіо проведе пресконференцію, де розкажуть деталі та особливості цьогорічного радіодиктанту, також гостем ефіру стане Юрій Андрухович. «Це не перевірка знань, ми нікого не хочемо карати і робити зауваження. Ми хочемо спонукати звернути увагу на українську мову. У хабі Українського радіо упродовж тижня перед акцією проходилимуть обговорення мовних питань. Ми зачепимо питання і політичного характеру: закон про мову, мовні квоти», – наголосив Дмитро Хоркін. Зазначено, що Радіодиктант національної єдності — щорічна подія, яку ініціювало і проводить Українське радіо до Дня української писемності та мови. Перший радіодиктант відбувся у 2000 році. Наразі подія стала наймасштабнішим регулярним флешмобом з популяризації української мови та грамотності. Текст: <https://chytomo.com/avtorom-radiodyktantu-natsionalnoi-iednosti-2021-stane-iurij-andrukhovych/>

3. Бойчук А. Ю. Відповідальність фізичної особи за порушення мовного законодавства: аналіз майбутніх статей 188-52 та 188-53 Кодексу України про адміністративні правопорушення / А. Ю. Бойчук, О. П. Хамходера, С. А. Толкач // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія : Право. – Ужгород, 2020. – Вип. 61, т. 1. – С. 115-126. Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16060-61/1 Висвітлено проблемні питання адміністративної відповідальності за порушення приписів щодо застосування української мови як державної та за невиконання законних вимог мовного омбудсмена (перспективно). Визначено проблеми трактування категорії «публічна сфера»; обґрунтовано її розуміння як усіх відкрито-гласних відносин, що конкретизуються сукупністю традиційно «публічних» секторів суспільного життя, в яких все одно не виключається наявність «приватних» компонентів. Сконструйовано гіпотетичні ситуації застосування ст. 188-52 КУпАП не лише за дію у вигляді застосування недержавної мови (переважно), але й за бездіяльність та за дію у вигляді використання саме державної мови (як постановка дискусійного питання). Визначено, що

передбачені ст. 188-52 КУпАП проступки мають формальний склад, розкрито пов'язані з цим проблеми ідентифікації суб'єктивної сторони. Обстоюється позиція про необхідність розширення гарантійно-деліктного ефекту ст. 188-53 КУпАП на всі випадки первинного/повторного нехтування законними вимогами як Уповноваженого, так і його представників. Доведено перспективність заміни лідируючого суб'єкта адміністративно-деліктних проваджень за ст.ст. 188-52, 188-53 КУпАП (як бажаного набувача компетенції розглядаються судді місцевих загальних судів). Описано причини відтермінованості запровадження адміністративної відповідальності за порушення вимог мовного законодавства фізичними особами.

4. Горелов С. В Україні знову змінять українську мову [Електронний ресурс] / Сергій Горелов // Fakty. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 17 верес. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що в Україні знову планується оновлення правил транскрипції та транслітерації алфавіту. Як повідомив ресурс "РБК-Україна", робота над цим почнеться вже в цьому році. За словами голови Національної комісії зі стандартів державної мови Оріси Демської, питання переходу на латиницю (що запропонував секретар Ради національної безпеки і оборони (РНБО) України Олексій Данилов), відомство не розглядало та найближчим часом не планує цим займатися. Проте до кінця 2021 року комісія почне роботу над новими правилами транскрипції та транслітерації з української абетки, котрі не змінювали з 2010 року. Це торкнеться, наприклад, імен у закордонних паспортах та латинського відображення географічних назв. Текст: <https://ukrainenews.fakty.ua/385270-v-ukraine-snova-izmenyat-ukrainskij-yazyk>*

5. Дахно І. Про мовні маразми, або Засмічення української мови / Іван Дахно // Інтелект. власність в Україні. – 2021. – № 1. — С. 55-59. *Викладено думку щодо недоречності деяких норм нового українського правопису.*

6. Дудченко А. Обрали найкращого вчителя України / Анна Дудченко // Газета по-українськи. – 2021. – 7 жовт. (№ 40). — С. 2. *Йдеться про те, що викладач української мови та літератури Артур Пройдаков став найкращим учителем держави за версією премії "Глобал тічер прайз Україна 2021". Зазначено, що Пройдакова обрали з поміж трьох тисяч викладачів. Він виграв 300 тис. грн і поїздки на міжнародний освітній форум, який щороку відбувається в Об'єднаних Арабських Еміратах або Великій Британії. Там обирають найкращого вчителя світу, якому вручають премію в \$1 млн — майже 26,6 млн. грн. Зауважено, що Артур Пройдаков викладає 11 років, працює в київській приватній школі "Мідгард", має канали в застосунках "Тік-ток" і "Телеграм", записує аудіопрограми з української літератури.* Текст: <https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/ obrali-najkraschogo-vchitelya-ukrayini/1054853>

7. Зоц І. Кого єднає конкурс в Одесі / Ігор Зоц // Слово Просвіти. – 2021. – 9 - 22 верес. (№ 36/37). — С. 9. *Вказано, що в Одесі відбувся XXII загальнонаціональний конкурс "Українська мова – мова єднання". За словами одного з фундаторів форуму й очільника Одеської регіональної організації Національної спілки журналістів України (НСЖУ) Юрія Работіна, кількість номінантів хоча й зменшилася порівняно з кількома попередніми роками, але якість надісланих матеріалів не знизилася як у вітчизняних авторів, так і наших симпатиків з Австрії, Молдови, Естонії, Канади, США, Франції. Переможці визначалися у кількох номінаціях: "Квітни, мово, наша рідна!", "Мовне багатоголосся", "Україна: 1991 – 2021" та інших.*

8. Івашко О. Чи складе південь мовний іспит? [Електронний ресурс] / Олена Івашко // Голос України. – 2021. – 29 верес. (№ 185). — Електрон. дані. *Йдеться про мовну ситуацію на Миколаївщині за результатами дослідження, проведеного Міжнародним центром оборони та безпеки (ICDS) у межах програми "Стійка Україна" за фінансової*

підтримки Міністерства закордонних справ Естонії у ході реалізації програми співпраці у сфері розвитку. Наведено коментар Уповноваженого із захисту державної мови Тараса Кременя, який акцентував увагу на планомирній політиці знищення української мови в південних регіонах уже за часів незалежної України. Зокрема, Тарас Кремень нагадав, що у вересні 2012 року депутати миколаївських обласної та міської рад майже одночасно ухвалили рішення згідно з так званим законом Ківалова - Колесніченка, який фактично нівелював статус української мови як єдиної державної в Україні. Зазначено, що наразі голова Миколаївської облдержадміністрації (ОДА) Віталій Кім підписав розпорядження "Про затвердження плану заходів з реалізації першого етапу Стратегії популяризації української мови до 2030 року "Сильна мова – успішна держава", яким передбачено певні заходи, яких вимагає Секретаріат Уповноваженого із захисту державної мови. У свою чергу мовний омбудсмен зауважив, що на Миколаївщині досі не ухвалено обласної програми забезпечення розвитку української мови як державної, та наголосив, що "має бути системний підхід до реалізації мовного законодавства – від розуміння значущості мови на рівні голови облдержадміністрації та голови обласної ради до кожного мешканця області". Зазначено, що на Миколаївщині, яке перебуває на межі з "руським міром" питання захисту української мови набуває особливого значення, і його успішне вирішення вимагає спільних зусиль влади та громадськості. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/351647>

9. Ковальчук Г. История с обложки [Електронний ресурс] / Галина Ковальчук // Фокус. – 2021. – № 38 (24 сент.). — С. 18-25. З нагоди 15-річчя заснування журналу "Фокус" в історичній перспективі подано стислий огляд фактів та подій, яким притаманні ключові риси сучасної України та світу – національний резонанс, довгостроковий вплив та широка

перспектива, проаналізованих на сторінках видання упродовж років його існування (2006 - 2021 рр.). Зокрема, висвітлено мовну проблематику.

10. Королева Е. Latynka для України [Електронний ресурс] / Евгения Королева, Серафима Таран // Фокус. – 2021. – № 37 (17 сент.). — С. 20-23. *У контексті пропозиції Секретаря Ради національної безпеки і оборони (РНБО) України Олексія Данілова щодо переходу української мови на латиницю замість кирилиці, про що він заявив в інтерв'ю "Радіо Свобода", а також пов'язаної з цим дискусії у політичних колах, розглянуто, кому вигідно розігравати нову мовну карту (чи це є прагненням відірватися від "Московії" або посилити "русский мир"), що з цього приводу думають вчені та чи можна у випадку України спиратися на досвід інших країн, зокрема, Болгарії, Сербії, Казахстану. Текст:* <https://focus.ua/ukraine/492895-latynka-dlya-ukrainy-pochemu-politiki-snova-zagovorili-o-perehode-na-latinskij-alfavit>

11. Коханова І. О. Вплив українсько-російського білінгвізму на якість вищої освіти / І. О. Коханова // Молодий вчений. – 2021. – № 3. — Електронні дані. *Встановлено сутність двомовності як особливого виду соціальної комунікації. Зазначено факт існування офіційного та неофіційного білінгвізму в різних державах світу. Досліджено витоки україно-російського білінгвізму в Україні. Окреслено напрями його прояву в соціальній комунікації, зокрема у побутовому спілкуванні, навчанні та освіті. Проаналізовано вплив державної мовної політики на процес підвищення національної самосвідомості й самоідентифікації населення України. На основі іноземного досвіду доведено позитивні аспекти раннього білінгвізму в навчанні та освіті. Текст:* <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-3-91-36>

12. Кремінь Т. Загроза українській мові – це, за визначенням Конституційного Суду, загроза національній безпеці [Електронний ресурс] / Тарас Кремінь ; бесіду вів Василь Нитка // Голос України. – 2021. – 23 верес. (№ 181). — Електрон. дані. *Подано матеріали бесіди з*

Уповноваженим із захисту державної мови Тарасом Кременем про мовну ситуацію в Україні та реалізацію положень Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної". Зокрема, посадовець розповів про втілення в життя норм законодавства, які стосуються іспитів посадовців на володіння державною мовою та її застосування у сфері культури, послуг і розваг, галузі туризму, книговидання та кіновиробництва. Тарас Кремень проінформував про розбудову очолюваної ним структури в регіонах, а також відзначив, що у своїй діяльності працівники установи застосовують досвід провідних мовних інституцій Європи і світу, зокрема країн Балтії, які навчилися ефективно впроваджувати мовне законодавство і захищати національні мови. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/351363>

13. Кремень надав рекомендації щодо шляхів збереження та поширення української мови в діаспорі [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 27 верес. — Електрон. дані. Подано інформацію, що Уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремень надав рекомендації щодо шляхів збереження та поширення української мови в діаспорі. Про це він сказав під час Першої міжнародної конференції "Збереження української мови та культури в діаспорі." "Світове українство є одним із найчисельніших – сьогодні понад 20 мільйонів закордонних українців підтримують нашу державу у світі. Популяризація української мови, культури, традицій є надзвичайно важливою складовою державної гуманітарної політики та гуманітарної дипломатії в цілому. Українська мова за кордоном має лунати скрізь: у закладах освіти та культури, в міжнародних організаціях та установах. Зважаючи на те, що Україна претендує на членство в ЄС і НАТО, наша мова стане офіційною і в цих об'єднаннях", – сказав Т. Кремень. Він зазначив, що наразі необхідно посилити роботу щодо відкриття класів із українською мовою навчання, запровадити курси з вивчення української мови як другої для тих осіб, що перебувають в ініомовних середовищах.

Текст:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3322882-kremin-nadav-rekomendacii-sodo-slahiv-zberezenna-ta-posirennia-ukrainskoi-movi-v-diaspori.html>

14. Кримськотатарська мова офіційно перейде на латинський алфавіт [Електронний ресурс] // Читомо : [веб-сайт]. – 2021. – 24 верес. — Електрон. дані. *Вказано, що Кабінет Міністрів України (КМ України) затвердив латинський алфавіт для кримськотатарської мови. Про це повідомила пресслужба з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій. Затверджений алфавіт складається з 31 літери. Він базується на рішеннях Курултаю кримськотатарського народу 1991 – 1993 років. Серед іншого, у Постанові КМ України йдеться про те, що освітній процес кримськотатарською мовою переведуть на використання латинського алфавіту до 1 вересня 2025 року. Рішення узгоджували з Інститутом сходознавства імені Агатангела Кримського НАН України, Інститутом мовознавства імені Олександра Потебні НАН України, Інститутом філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, з Таврійським національним університетом імені Володимира Вернадського.* Текст: <https://chytomo.com/krymskotatarska-mova-ofitsijno-perejde-na-latynskiy-alfavit/>

15. Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах : закордонний досвід та його придатність для України / Володимир Кулик. – Київ : Дух і літера, 2021. – 309 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А815282** *Йдеться про мовну політику багатомовних країн різних частин світу. Розглянуто нинішній стан та історичні витоки мовної політики сімнадцяти країн – Швейцарії, Бельгії, Фінляндії, Іспанії, Великої Британії, Франції, США, Канади, Ірландії, Латвії, Казахстану, Ізраїля, Сінгапура, Індонезії, Індії, Південної Африки, Алжиру. Проаналізовано можливість запозичення певних успішних закордонних зразків для України.*

16. Луб'янов І. Чи потрібна нам латинка / Ігор Луб'янов // Країна. – 2021. – 7 жовт. (№ 39/40). — С. 28-29. *Йдеться про те, що 31 серпня представник України в Тимчасовій контактній групі Олексій Арестович*

запропонував перейменувати нашу державу на "Україну-Русь", а 12 вересня секретар Ради національної безпеки й оборони Олексій Данілов ініціював перевести українську мову на латинську абетку. Зауважено, що думка Арестовича, хоча віддалено й не позбавлена логіки, видається маячнею. Зрештою, до неї так і поставилися. Хіба що можна було б уявити "Італію-Романію", "Францію-Галлію" або "Німеччину-Францію". Наголошено, що ідея латинки в теперішній Україні є варіантом максималізму і, сказати б, неофітства. Коли це говорять ліцеїсти, воно зрозуміло. Юним максималізм притаманний. Коли це каже секретар РНБО – це неофітство. Зроблено припущення, що Данілов відносно недавно занурився в "українську ідею" і це змусило його міркувати такими категоріями. Текст:

<https://gazeta.ua/articles/opinions-journal/ ci-potribna-nam-latinka/1054673>

17. МКІП запрошує долучитися до Тижня української мови у Вікіпедії [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 12 жовт. — Електрон. дані. Подано інформацію, що Міністерство культури та інформаційної політики (МКІП) спільно з ГО «Вікімедіа Україна» оголошують Тиждень української мови у Вікіпедії. «Розвиток українського сегмента Вікіпедії, його наповнення є дуже важливим з огляду на те, що українці при пошуку інформації мають отримувати відповіді на свої запитання, у першу чергу, українською мовою. Дуже приємно, що в останні роки українська версія Вікіпедії активно розвивається, росте, і сподіваюся, що спільні проєкти, які наше міністерство проводить з українською вікіпедійною спільнотою, сприятимуть подальшому розвитку української Вікіпедії, утвердженню української мови та україномовного контенту в ній», – сказав перший заступник міністра культури та інформаційної політики Ростислав Карандеєв. Зазначено, що марафон, присвячений Дню української писемності та мови, триватиме з 11 жовтня по 1 листопада. І має на меті поліпшити чи створити наново понад 200 тематичних статей про історію, сучасність, фонетику, морфологію, діалекти української мови, видатних учених-мовознавців у Вікіпедії. Текст:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3331840-mkip-zaprosue-dolucitisa-dotizna-ukrainskoi-movi-u-vikipedii.html>

18. Мовна особистість в освітньому просторі : [присвяч. 70-річчю з дня народж. І. М. Хом'яка / Н. Б. Голуб та ін. ; за заг. ред. І. Д. Пасічника] ; Нац. ун-т "Остроз. акад.". — Острог : Вид-во Нац. ун-ту "Остроз. акад.", 2021. — 268 с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A815449** *Вміщено наукові розвідки лінгводидактів, мово- та літературознавців, у яких висвітлено актуальні питання професійної підготовки майбутніх філологів. Автори зосереджують увагу на специфіці формування мовної особистості в закладах різних рівнів, утіленні компетентнісної парадигми філологічної освіти, лексико-семантичних та граматичних особливостях української мови в сучасному науково-педагогічному дискурсі; досліджують комунікативний вимір функціонування української мови; аналізують моделі літературної комунікації в художньому тексті.*

19. Мовний закон імплементується за принципом «лагідної українізації» – Кремень // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 28 верес. — Електрон. дані. Зазначено, що Уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремень під час зустрічі з Верховним Комісаром ОБСЄ у справах національних меншин Кайратом Абдрахмановим, зауважив, що багато статей мовного закону імплементуються поступово, через певний проміжок часу з моменту ухвалення самого Закону. Тарас Кремень зауважив, що опоненти мовного закону, критикуючи його, вдаються до відвертих спекуляцій і маніпулюють громадською думкою. "Фейки щодо утисків мов національних меншин та маніпуляції щодо функціонування державної мови в усіх сферах суспільного життя – це елемент гібридної війни, яка вже восьмий рік поспіль триває в Україні", – сказав мовний омбудсмен. Під час зустрічі сторони також обговорили питання регіональної мовної політики, катастрофічне становище української мови та мов корінних народів на окупованих територіях, а також питання вивчення досвіду та запозичення кращих практик інших країн у сфері

захисту державної мови. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3323707-movnij-zakon-implementuetsa-za-principom-lagidnoi-ukrainizacii-kremin.html>

20. Мозер М. Аспект функції впливу мовної гри у політичному дискурсі / Майя Мозер // Іст.-політ. проблеми сучас. світу : зб. наук. ст. / Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. — Чернівці, 2020. — Т. 42. — С. 173-179. **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп15572-42** Проаналізовано комунікацію політичного дискурсу. Наголошено, що політики, не дотримуючись основних комунікативних законів, порушують принципи спілкування, встановлюючи власні нововведені правила мовної гри. Проаналізовано структурний логічний ланцюжок політичної комунікації: інтенція – стратегія – тактика – засоби реалізації. Розглянуто інтенцію мовної гри як точку активізації когнітивно-комунікативної діяльності для досягнення цілей у спроектованих стратегіях і тактиках політиків. Зазначено, що природа інтенції зумовлює застосування засобів реалізації лінгвопрагматичного потенціалу функцій мовного впливу: прохання, спонукання, наказ, переконання. Зосереджено увагу на застосуванні політиками мовних засобів для маніпулювання в політичному дискурсі. Відзначено важливість застосовування лексем сильного впливу, вдалих фразеологізмів і метафор, які ефектно створюють шарм каламбурного характеру промови й викристалізують репрезентативний образ політика. Текст: <https://mhpi.chnu.edu.ua/index.php/issues/article/view/258>

21. На BookForum назвали 100 знакових романів і повістей українською мовою [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 20 верес. — Електрон. дані. Зазначено, що Український ПЕН (українська громадська організація, створена з метою захисту свободи слова та прав авторів, сприяння розвитку літератури та міжнародному культурному співробітництву) та онлайн-медіа The Ukrainians презентували в межах 28-го BookForum у Львові новий спільний спецпроект "Від Куліша до сьогодні: 100 знакових романів і повістей українською мовою". Як

наголошено в анотації проекту, до нього ввійшли твори, які "збагатили українську та світову літературу, відзначаються особливим авторським стилем, запропонували нові ідеї та смисли, вплинули на розвиток української мови та становлення України". Серед важливих методологічних особливостей списку те, що він об'єднав епічні твори українською мовою, написані у XIX – XXI століттях. Також, на відміну від попереднього списку зі знаковими творами українською мовою, написаними в різних жанрах, у новому списку кожен окремий автор представлений не більше ніж двома творами. Ще одна відмінність – список "Від Куліша до сьогодення" можна переглядати не лише за абетковим, а й хронологічним принципом. Тож якщо в абетковому порядку список відкриває роман Вікторії Амеліної "Дім для Дома" і завершує "Танець тіней" Михайла Яцківа, то в хронологічному на першій позиції опинилася "Чорна рада" Пантелеймона Куліша (1857), а на останній – "За спиною" Гаськи Шиян (2019).

Текст:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3318971-na-bookforum-nazvali-100-znakovih-romaniv-i-povistej-ukrainskou-movou.html>

22. Сердунич Л. А. Матимемо власну гідність – матимемо рідну мову / Л. А. Сердунич // Хмельниц. краєзнав. студії : наук.-краєзнав. зб. / Нац. спілка краєзнавців України. — Хмельницький, 2021. — Вип. 32. — С. 194-202. *Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп18031-31* Йдеться про мовну політику. Зазначено, що розумні політики саме з відродження мови починали відродження своїх держав. Наведено приклад Ізраїлю, Чехії щодо мовного питання. Зауважено, що у сучасному глобалізованому світі нема країн, де б не було національних меншин. Але саме єдина державна мова – цементуючий стрижень багатонаціональних держав (як Великобританія, США, Франція, Росія). Наголошено, що для оздоровлення українського державного організму потрібна серйозна підтримка мови титульної нації самою нацією, зокрема, проявом своєї національної гідності.

23. Ситуація бажає кращого: Кремінь – про виконання мовного закону у театрах [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2021. – 24 верес. — Електрон. дані. Зазначено, що ситуація з виконанням норм мовного закону державними театрами бажає кращого. Таку думку висловив уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремінь у Фейсбуці. Мовний омбудсмен нагадав, що відповідно до статті 23 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної", яка набула чинності 16 липня, мовою проведення культурно-мистецьких, розважальних та видовищних заходів є державна. Публічне виконання та/або публічний показ театральної вистави іншою мовою в державному чи комунальному театрі мають супроводжуватися перекладом державною за допомогою субтитрів, звукового перекладу чи в інший спосіб. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3321502-situacia-bazae-krasogo-kremin-pro-vikonannam-movnogo-zakonu-u-teatrah.html>

24. Сліпенюк В. В. Забезпечення конституційного права на використання в судочинстві України рідної мови або мови, яку особа розуміє, на період пандемії COVID-19 / В. В. Сліпенюк // Вісн. Запоріж. нац. ун-ту. Юрид. науки. — Запоріжжя, 2020. — № 4, т. 2. — С. 21-27 **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16343-4/2(2020)** На основі чинних нормативно-правових актів та відповідної судової практики досліджено специфіку здійснення перекладу в судочинстві України на період пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) в контексті реалізації конституційного права особи на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку вона розуміє. Особливу увагу зосереджено на вивченні основних законодавчих змін щодо забезпечення, в разі потреби, особі якісного перекладу судового засідання в режимі відеоконференції під час розгляду справи. Визначено особливості застосування системи відеоконференцзв'язку як основного спеціального засобу для забезпечення доступу до правосуддя та реалізації конституційного права особи на використання в судочинстві рідної мови

або мови, яку вона розуміє, а також проблематику ідентифікації в такій системі. Окреслено проблематику перекладу рішень та інших судових документів, що стосуються справи особи, яка не володіє державною мовою, в дистанційному судовому засіданні в контексті реалізації конституційного права на використання в судочинстві рідної мови або мови, яку особа розуміє, а також можливість запровадження «Кабінету перекладача» в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі. Крім того, визначено специфіку безпосереднього здійснення перекладу в дистанційному судовому засіданні й вказано на тактичні прийоми його проведення, а також досліджено вимоги щодо необхідного технічного та матеріального забезпечення якості відеоконференцз'язку з метою дотримання принципу рівності як однієї з основних засад судочинства.

25. Стартував національний онлайн-проект із тестування та вивчення української мови [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2021. – 27 верес. — Електрон. дані. Зазначено, що усі українці відтепер можуть пройти безкоштовне тестування для визначення рівня володіння українською мовою із подальшим навчанням. Національний онлайн-проект з тестування та вивчення української мови запустила Асоціація інноваційної та цифрової освіти спільно з Міністерством культури та інформаційної політики України за підтримки Українського культурного фонду. На платформі розміщено унікальний адаптивний тест з української мови (згідно з українськими та міжнародними стандартами), а також понад 30 онлайн-ресурсів для безкоштовного вивчення української мови, зокрема безкоштовний мультимедійний онлайн-курс «Сучасна українська мова», розміщений на сайті Освітнього хабу міста Київ, який у доступній формі пояснює норми нового правопису, що набрав чинності у 2021 році. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/startuvav-nacionalniy-onlaynproekt-iz-testuvannya-ta-vivchennya-ukrayinskoyi-movi.html>

26. Суд позбавив російську мову статусу регіональної // Юрид. вісн. України. – 2021. – 10 - 16 верес. (№ 36). — С. 8. Зазначено, що Дніпропетровський окружний адміністративний суд скасував рішення від 2021 року про визнання російської мови регіональною на території області. Відповідне рішення було ухвалено ще 13 серпня 2021 року. Наголошено, що в березні 2021 року суд визнав протиправним визнання регіональною російської мови в Запорозькій області. У травні 2021 року суди скасували відповідні рішення Харківської міської ради та Миколаївської обласної ради.

27. Філіпчук Г. Обереги українськості / Георгій Філіпчук // Слово Просвіти. – 2021. – 23 - 29 верес. (№ 38). — С. 2. Йдеться про складні випробування для національного правопису. За словами автора статті, перехід на латинку, зміна назви України не зробить українців сильнішими, добровільно відмовившись від власних прадавніх джерел. Наступ на українськість ніколи не припинявся і часто обрамлювався в несподівані форми. На думку автора, відмовляючись від кириличного правопису, для Московії робиться величезна послуга – ”добровільна” передача української національної культурно-історичної спадщини. Зауважено, що українці поширювали кириличну писемність у власній державі після запровадження християнства. Правопис Кирила і Мефодія став одним із найбільш вагомих аргументів державницької історії України.

28. Щириця П. Про кохання, секс і психологічні травми можна писати українською / Павло Щириця // Країна. – 2021. – 23 верес. (№ 37). — С. 8-11. Йдеться про те, що 250 письменників, перекладачів і культурних менеджерів узяли участь у презентаціях і дискусіях IV Міжнародного книжкового фестивалю ”Book Space” у Дніпрі. Захід тривав із 3 по 5 вересня. На Фестивальному причалі відбулося 150 подій. Їх відвідали понад 25 тисяч людей. Книжковий ярмарок розташувався у двох павільйонах – дорослому й дитячому. У павільйоні ”Бібліотека XXI” показали інноваційні

винаходи на тему книжок та читання. Свою продукцію представили 75 видавців з усієї країни.

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.

18.10. 2021 р.